

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 54520-12-21 מ.ז. ואח' נ' א.ב. ואח'

בפני כבוד השופט חננאל שרעבי

מבקשים

1. מ.ז.
2. ח.ז.
3. ר.ז.
4. ו.ז.
5. א.ז.
6. י.ז.
7. מ.ז.

על ידי ב"כ עוה"ד טארק זיידאן

נגד

משיבות

1. א.ב.
2. ב.ב.

ע"י ב"כ עוה"ד תייסיר חלאילה

פסק דין

1. עסקינן בבקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה בקריות (כב' השופטת
2. מאיה לוי) בתיק ת"ע 19143-07-19 מיום 1.12.2021, ועל החלטה בתיק ת"ע 19243-07-19
3. מיום 28.10.21 (שתי ההחלטות ייקראו להלן: "ההחלטות קמא"), והכל כפי שיפורט להלן.

4

5

רקע וההחלטות קמא

6. ראשית הסיפור במנוח, ס.ז. ת"ז XXXXXXXX ז"ל שנפטר ביום 13.12.2003 (להלן: "המנוח"),
7. והותיר אחריו שלוש צוואות נפרדות ושונות, אשר בכל אחת מהן צווה רכוש אחר לנהנים
8. שונים.
9. לאחר פטירת המנוח הוגשו הצוואות הנ"ל לרשם לענייני ירושה בנפרד, וניתנו שלוש צווי
10. קיום צוואה, עבור כל צוואה בנפרד. המשיבות, בנותיו של המנוח, תובעות בבית משפט
11. קמא את ביטול שלוש צוואות המנוח הנ"ל, בתיקים ת"ע 19243-07-19; ת"ע 19143-07-19
12. ; ת"ע 19059-07-19 (להלן ביחד: "התיקים קמא").
13. מבקש מס' 1 הינו נכדו של המנוח, נהנה עפ"י אחת מצוואות המנוח (צו קיום צוואה
14. 5889-1) ונתבע בתיק ת"ע 19143-07-19. ביום 11.10.12 ניתן צו קיום הצוואה ע"י הרשמת
15. לענייני ירושה בחיפה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-12-54520 מ.ז ואח' נ' א.ב ואח'

5. מבקשים מס' 2-7 הנם נכדיו של המנוח, נהנים עפ"י צוואה אחרת של המנוח (צו קיום צוואה 3-58859) ונתבעים בתיק ת"ע 19-07-19059. ביום 29.6.2016 ניתן צו קיום הצוואה ע"י הרשמת לענייני ירושה בחיפה.
6. למען שלמות התמונה יצוין, כי מר ח.א.ה. הנו נהנה עפ"י צוואה נוספת של המנוח (צו קיום צוואה 2-58859) ונתבע בתיק ת"ע 19-07-19243, אך לא מיוצג ע"י ב"כ המבקשים ואינו נכלל בהליך דנן.
7. בחודש יולי 2019 הגישו המשיבות בקשה לביטול שלושת צווי קיום הצוואות בפני הרשם לענייני ירושה. הבקשה הוגשה בטענה כי הן לא היו מודעות לקיום הצוואות וכן העלו טענות נגד אותנטיות הצוואות וכשירותו המשפטית של המנוח עת ערך את הצוואות.
- הרשם לענייני ירושה הורה על העברת ההתנגדות לבית משפט קמא, וכך נפתחו שלושת התיקים קמא בחודש יולי 2019.
8. בתאריך 2.10.2019 ובשל חוסר מעש בשלושת התיקים קמא, נחקו בפסק דין "כל התביעות העומדות ותלויות" בשלושת התיקים קמא.
- למחרת, ביום 3.10.19, פנה ב"כ המשיבות וביקש לבטל את פסק הדין קמא. בהחלטתה מאותו יום קבעה השופטת קמא כי "באם יפעלו המבקשים בהתאם להוראת המנ"ת מיום 9.7.19 תוך 30 יום מהיום, אשקול להיעתר לבקשה".
9. ביום 7.10.19 הודיע ב"כ המשיבות כי אכן פעל בהתאם להוראות המנ"ת מיום 9.7.19, והשופטת קמא נתנה את ההחלטה הבאה, בו ביום:
1. לאור האמור בבקשה ולפנים משורת הדין, אני נעתרת לה ומורה על ביטול פסק הדין מיום 2.10.19.
2. על האפוטרופוס הכללי להמציא עמדה מסכמת לגבי כלל התיקים תוך 30 יום מהיום.
3. ת.מ. 14.11.19.
4. המזכירות תמציא ההחלטה לצדדים ותפתח כל התיקים מחדש".
10. ביום 5.5.21 ניתנה החלטת בית המשפט קמא בתיק ת"ע 19-07-19243, הממנה את ד"ר איזבלה גרינברג (פסיכיאטרית) כמומחית מטעם בית המשפט, "לברור מצב המנוח ז"ל בעת עריכת כל אחת משלוש הצוואות שבמחלוקת... ובסמוך לאותם המועדים" (להלן: "החלטת מינוי המומחית"). עוד נכתב באותה החלטה, כי על המומחית לחוות דעתה בשאלת כשירות המנוח, הן קוגניטיבית והן נפשית, במועד חתימתו על שלוש הצוואות שבמחלוקת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-12-54520 מ.ז ואח' נ' א.ב ואח'

11. עוד באותו מועד, 5.5.21, ניתנה החלטת השופטת קמא שממנה את גב' סימה אנקונה
2 כמומחית מטעם בית משפט בתחום כתב היד וגרפולוגיה, לחוות דעתה האם החתימות
3 המצויות בשולי שלוש הצוואות שבמחלוקת, הן חתימותיו של המנוח ז"ל.
4 יוער כי לא הוגשה בקשת רשות ערעור על מי מהחלטות המינוי הנ"ל.
12. ביום 26.10.21 הגיש ב"כ המשיבות הודעה לתיק ת"ע 19-07-19243, במסגרתה טען כי
5 בקשותיו לקבלת צווים למסירת מסמכים בתיק, על מנת להמציאם למומחיות מטעם בית
6 המשפט, הועברו לתגובת הצד השני – אולם לא התקבלה מהצד השני כל תגובה כי לטענת
7 בא כוחם, התיקים האמורים הנם בסטטוס "סגור". עוד ציין ב"כ המשיבות בבקשתו, כי
8 ההחלטה מיום 7.10.19, המורה על פתיחת התיקים הסגורים טרם בוצעה בפועל, ועל כן
9 התבקשה פתיחת התיקים הסגורים.
10
13. בהחלטתה מיום 27.10.21, כתבה השופטת קמא כדלקמן – (ההדגשה שלי, ח"ש):
11 1. התיקים הקשורים/המקבילים הינם תיקים סגורים, ולא ניתנה כל
12 החלטה המורה על המשך ההליכים בתיקים הסגורים.
13
14 2. על התובעים להגיש בקשה לחתימה על צווים, ולהמציאה במסירה
15 אישית לנתבעים (תוך הגשת אישור מסירה, תצהיר שליח, ואישור מאת
16 משרד הפנים על פרטי כתובתם) לתיק.
17 3. ככל שהנתבעים לא יגישו תגובתם לתיק בתוך 10 ימים ממועד ההמצאה,
18 ייחתמו הצווים, במעמד צד אחד.
19 4. המזכירות תמציא ההחלטה לכלל הגורמים".
14. ביום 28.10.21 הגיש ב"כ המשיבות הודעה נוספת לתיק, במסגרתה טען שוב כי יש לפתוח
20 את התיקים שעודם בסטטוס "סגור", וצירף לבקשתו העתק ההחלטה מיום 7.10.19.
21
15. בו ביום, 28.10.21, ניתנה החלטת בית המשפט קמא, כהאי לישנא:
22 1. בשל חוסר מעש בעבר, התנהלות לקויה של הצדדים, וריבוי הצדדים,
23 ניתנו בתיק זה וביתר התיקים הקשורים החלטות סותרות.
24
25 2. אם כן, לאחר ששבתי ועיינתי בתיק המלא ולאור ההחלטה מיום
26 7.10.2019 אשר הורתה על ביטול פסק הדין מיום 2.10.2019 לפיו נמחקו
27 כל התביעות העומדות והתלויות, אני מורה למזכירות לפתוח הן את התיק
28 ת"ע 19-07-19243, והן את תיק ת"ע 19-07-19059 ו- ת"ע 19-07-19143.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-12-54520 מ.ז. ואח' נ' א.ב. ואח'

3. עם זאת יובהר, למען הסדר הטוב, כי אין מקום לפתוח את תיק תמ"ש
482290-06-19, אשר נסגר בעקבות בקשת התובעים ביום 1.4.2021. תיק
זה ישאר סגור.
4. המזכירות תמציא ההחלטה לכלל הגורמים".
- בגין החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור דנן.
16. ביום 30.11.21 הגישו המבקשים כאן, את תגובתם לבקשת המשיבות לחתימה על הצווים
(בהתאם להחלטת בית משפט קמא מיום 27.10.21), במסגרתה ביקשו לקבוע את התיק
לדיון לפני מתן החלטה כלשהי, ביקשו לדחות את בקשת המשיבות לחתימה על צווים וכן
התנגדו למינוי המומחיות מטעם בית המשפט (שמונו בשתי החלטות מיום 5.5.21).
17. ביום 1.12.21 ניתנה החלטת בית המשפט קמא. להלן חלקה העיקרי:
- 1" בקשה לעדכון ייצוג ולהארכת מועד להגשת תגובה אשר הוגשה על-
ידי בא כוח הנתבעים.
2. ראשית, אין מקום לאשר הארכת מועד להגשת תגובה על ההחלטה אשר
ניתנה ביום 27.10.2021 משזו בוטלה בהחלטה מאוחרת יותר ביום
28.10.2021.
3. כפי שצוין במפורש בהחלטה מיום 28.10.2021:
- בשל חוסר מעש בעבר, התנהלות לקויה של הצדדים וריבוי הצדדים ניתנו
בתיק זה וביתר התיקים הקשורים החלטות סותרות.
4. מאחר וההחלטה מיום 7.10.2019 הורתה על ביטול פסק הדין מיום
2.10.2019 אשר הורה על מחיקת כל התביעות התלויות והעומדות ולא רק
בתיק ת"ע 19-07-19243, הרי שיש מקום לקיים דיון בכלל התיקים אשר
נסגרו מחמת טעות והם: ת"ע 19-07-19243, ת"ע 19-07-19059, ו- ת"ע
19-07-19143.
5. אין מקום ליתן כעת נימוקים נרחבים על אודות פתיחת התיקים, מאחר
והותרתם סגורים במשך זמן כה רב נבעה מטעות טכנית, ומשלא הוגש
ערעור מטעם הצדדים או מי מהם, על ההחלטה מיום 7.10.2019.
6. אין מקום להיעתר לטענות ב"כ הנתבע בדבר התיקים הקשורים ועריכת
דיונים נפרדים בכל אחד מהם. המדובר בתיקים הקשורים/מקבילים
הכוללים צדדים דומים עד זהים הנוגעים כולם לאותו סיפור מעשה וכן
לעריכת שלוש צוואות שונות של המנוח [ס.ז] ז"ל.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-12-54520 מ.ז. ואח' נ' א.ב. ואח'

7. על כן הבקשה שלא ליתן החלטות בתיקים הקשורים הנידונים במאוחד,
נדחית על הסף.

8. כמו כן אין מקום לקיים דיון קודם לבדיקת המומחים.

בית המשפט רשאי למנות מומחים, אף ללא הסכמת הצדדים, בכדי
שתעמוד בפניו מלוא התמונה ביחס לחתימות המופיעות על שלוש הצוואות
שבמחלוקת וכן לבחינת מצבו המנטלי –הקוגניטיבי של המנוח בעת עריכת
הצוואות.

מינוי המומחים אינו קובע מסמרות ביחס לזכויותיהם של הצדדים, ורק
מסייע בידי בית המשפט בהבהרת התמונה וכן הערכת הסיכויים
והסיכונים הקיימים לכל צד בתיק.

9. לאחר קבלת חוות הדעת ייקבע מועד דיון, או אז ניתן יהא לקיים דיון
ענייני ומהותי במסגרתו יכול ותוצע הצעת הפשרה מטעם בית המשפט.

10. הבקשה לקבלת צווים אינה ברורה, ויש להגישה פעם נוספת.

”...

אף בגין החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערעור דנן.

טענות המבקשים בבקשת רשות הערעור

18. להלן תמצית טענות המבקשים:

א. ההחלטות קמא ניתנו באופן שרירותי ולאקוני, ללא נימוק כנדרש ומבלי שיתייחסו
לטענות המבקשים. בכך נגרם למבקשים אי צדק העולה כדי עיוות דין.

ב. המצווה נפטר לפני כ-16 שנים. המבקשים החזיקו מאז פטירתו בבתים הקיימים
על הנכסים נשוא שלוש הצוואות, ללא עוררין ואו התנגדות מצד המשיבות. הן אף
לא הגישו בקשה לצו ירושה, מה שמצביע על שיהוי והסכמה לאמור בצוואות.

ג. המנוח היה כשיר, הן גופנית והן שכלית, עד למותו. המשיבות לא הצביעו על בעיה
קונקרטית ממנה סבל המצווה. כמו כן, חוות דעת המומחה הרפואי איננה חזות
הכל ולעיתים יש להעדיף את עדותם של העדים או עורך הדין שהיו מעורבים
בעריכת הצוואה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 54520-12-21 מ.ז. ואח' נ' א.ב. ואח'

- ד. לעניין מינוי המומחית לכתבי יד, הרי שמדובר בצוואה בחתימת עדים, ולכן אין זה הגיוני ו/או כדין להעביר את הצוואה להערכת מומחית לכתבי יד, ובכך לרוקן מתוכן את סעיף עריכת צוואה בעדים – במטרה לקבוע שכתב היד שייך למצווה.
- ה. טעה בית משפט קמא עת נתן החלטתו למינוי המומחים כאשר התיקים קמא היו סגורים. כמו כן טעה בית המשפט קמא עת הורה על מינוי מומחים ללא ראשית ראיה ו/או אסמכתא המעידה שהמנוח כביכול לא היה כשיר ו/או סבל מבעיה פסיכו-גריאטרית.
- ו. ניתן לערוך צוואה בעדים, על פי חוק. החלטת בית המשפט קמא על מינוי מומחים טרם שמיעת העדים, מרוקנת מתוכן את סעיף 20 לחוק הירושה.
- ז. בית המשפט לערעור מתבקש להורות על ביטול ההחלטה קמא שהורתה על פתיחת התיקים מחדש לאחר שנסגרו; להורות על ביטול ההחלטה שהורתה על מינוי המומחיות, ולהורות על עריכת דיונים נפרדים בכל אחד משלושת התיקים.

13

14 טענות המשיבות בתשובתן לבקשת רשות הערעור

- 15 19. ביקשתי, וקיבלתי את תשובת המשיבות לבקשת רשות הערעור דנן. להלן תמצית
 16 טענותיהן:

- א. לא נפלה כל טעות בהחלטות קמא, הן צודקות בנסיבות העניין ואין בלתי סבירות באופן המחייב התערבות ערכאת הערעור.
- ב. בכל הקשור לפתיחת התיקים קמא, הרי שביום 7.10.19 ניתנה החלטת בית המשפט קמא שהורתה על ביטול פסק הדין מיום 2.10.19 ופתיחה מחדש של התביעות שנמחקו. בית משפט קמא בהחלטתו מיום 28.10.21 ומיום 1.12.21 הורה שוב על פתיחת התיקים הסגורים ונימק כי אלה לא נפתחו מחמת טעות.
- ג. בכל הקשור לעריכת דיון במאוחד ומתן החלטות במאוחד בשלושת התיקים קמא, בית המשפט קמא נימק אף את החלטתו זו בכך שמדובר בתיקים קשורים ומקבילים הכוללים צדדים דומים עד זהים ונוגעים כולם לאותו סיפור מעשה ולמנוח אחד אשר ערך שלוש צוואות שונות. אין להתערב בהחלטה זו.
- ד. לעניין מינוי מומחיות מטעם בית המשפט קמא, ההחלטות על מינוי המומחיות ניתנו כבר ביום 5.5.21 והן הפכו חלוטות; חלף המועד להגיש בקשת רשות ערעור עליהן. לבית משפט קמא נתון שיקול דעת נרחב על מנת להגיע לחקר האמת וכן הוא מוסמך למנות מומחה מיוזמתו.

30

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 54520-12-21 מ.ז ואח' נ' א.ב ואח'

ה. כמו כן לפי התקנות, ההחלטות קמא לא נכנסות בגדר המקרים החריגים לפיהם
ההחלטה ניתנה בניגוד לדין או גורמת לעיוות דין. מדובר בהחלטות דיוניות שעניינן
ניהול ההליך ומצויות בלב שיקול הדעת הרחב הנתון לערכאה קמא – ובית משפט
לערעור ממעט להתערב בהן.

דין והכרעה

20. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור על נספחיה, בתגובת המשיב ובתיק קמא שוכנעתי ליתן
רשות ערעור, לדון בבקשה כבערעור ולדחות את הערעור מכח סמכותי על פי תקנות
138(א)(2) + (5) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018 (להלן: "התקנות").
להלן אנמק את החלטתי.

21. ראשית אפתח בכך כי סבורני שבכל הנוגע להחלטה מיום 28.10.21, בקשת רשות הערעור
הוגשה באיחור. לזכות המבקשים עומדים שלושים (30) ימים להגיש בקשת רשות ערעור
על החלטה פלונית, מיום שהומצאה לידיהם (ראו תקנה 45(ב) לתקנות בית משפט לענייני
משפחה (סדרי דין), התשפ"א-2020).

עיון בתיק קמא מלמד כי ההחלטה מיום 28.10.21 הומצאה למבקשים לכל המאוחר ביום
6.11.21 – היינו המועד להגשת בקשת רשות ערעור בגין ההחלטה מיום 28.10.21, חלף ביום
7.12.21. נזכיר כי בקשת רשות הערעור הוגשה ביום 26.12.21.

22. אף אם נבחן את ההחלטה קמא מיום 28.10.21 לגופם של דברים, לא נפלה בה כל טעות.
השופטת קמא עמדה על הטעות שנפלה, ככל הנראה טעות טכנית – התיקים קמא נותרו
סגורים ולא נפתחו חרף ההחלטה מיום 7.10.19, שהורתה על פתיחתם מחדש – והורתה
לתקן טעות זו על ידי פתיחתם כעת. צעד זה נכון וצודק בנסיבות העניין, אף נוכח בקשת
ההבהרה שהגיש ב"כ המשיבות (כאן) בתיק קמא ביום 28.10.21.

23. אף בהחלטה קמא מיום 1.12.21, שעליה מבקשים המבקשים לערער בהליך זה, חזרה
השופטת קמא על תיקון הטעות שהתגלתה ונימקה את החלטתה לפתוח את התיקים
הסגורים. לא מצאתי בנימוקיה אלה מתום.

24. במסגרת ההחלטה קמא מיום 1.12.21, נקבע כי הדיון בשלושת התיקים קמא ייערך
במאוחד וכן יינתנו החלטות במאוחד; בית משפט קמא אף נימק את קביעתו זו בכך
שמדובר "בתיקים הקשורים/מקבילים הכוללים צדדים דומים עד זהים הנוגעים כולם
לאותו סיפור מעשה וכן לעריכת שלוש צוואות שונות של המנוח זידאן סעיד ז"ל".
המבקשים מלינים על קביעה זו, אולם לא ראיתי להתערב בה מקום שהיא מנומקת כראוי
וכמו כן מדובר בהחלטה דיונית, בה ממעטת ערכאה הערעור להתערב.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 21-12-54520 מ.ז ואח' נ' א.ב ואח'

נאמר לא אחת בפסיקה, כי בהחלטות דיוניות כאמור, לערכאה המבררת נתון שיקול דעת רחב, וכאמור ערכאת הערעור ממעטת להתערב; התערבות בהחלטות מעין אלו שמורה למקרים חריגים בלבד.

ראו לענין זה:

רע"א 1377/21 סיאט כרמל סחר יבוא ויצוא בע"מ נ' אורית פלד (10.6.21);

רע"א 1396/18 פלוני נ' בנק דיסקונט להשקעות (13.3.18);

בע"מ 7275/18 פלוני נ' פלונית (26.11.2018).

לא מצאתי כי נפלה בהחלטה קמא, שהיא במהותה דיונית, טעות שתצדיק, באופן חריג, את התערבות ערכאת הערעור.

דברים אלו נכונים אף בכל הנוגע להתנגדות המבקשים למינוי המומחיות בתיקים קמא. מעבר לקביעה כי מדובר בהחלטות דיוניות, אשר נתונות לשיקול דעת הערכאה קמא ולא מצאתי בהן טעות שתצדיק את התערבות ערכאת הערעור (ונפנה לאמור בסעיף 24 לעיל), הרי שההחלטות בדבר מינוי המומחיות ניתנו עוד ביום 5.5.21 והן הפכו חלוטות.

ודוק – אין בעובדה כי בהחלטה קמא מיום 1.12.21 התייחסה השופטת קמא לאותם מינויים, כדי לאפשר כעת למבקשים לערער על עצם מינויין של המומחיות. ונזכיר שוב – ההחלטות על המינויים ניתנו כבר ביום 5.5.21.

סוף דבר

26. בהינתן כל האמור לעיל, אני מורה על דחיית הערעור.

27. המבקשים יישאו בהוצאות המשפט של המשיבות ובשכר טרחת בא כוחן, בסכום כולל של 3000 ₪. סכום זה ישולם למשיבות באמצעות בא כוחן מתוך הערבון שהופקד בתיק דנן.

28. יתרת העירבון שהופקד בתיק, תוחזר לידי המבקשים באמצעות בא כוחם.

המזכירות תשלח פסק דין זה לצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 54520-12-21 מ.ז ואח' נ' א.ב ואח'

1 פסק דין זה מותר לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים וכל פרט מזהה אחר.

2

3

4

5 ניתן היום, י' שבט תשפ"ב, 12 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

6

חננאל שרעבי, שופט

7

8